

SPC-tutkinto – iso askel kohti ammattilaisuutta

*Pekka Forselius,
Software Technology Transfer
Finland Oy*

”Minulla on sellainen tunne, että tämän Software Project Collegen yhteydessä kuuluu historian siipien havinaa. Tämä on jotakin aivan uutta suomalaisessa atk-maailmassa.” Näin sanoi yksi ensimmäisistä SPC-tutkinnon aloittajista viime keväänä. Avausseminaari näille uranuurtajille järjestettiin Kirkkonummella Majvikissa. Silloin mukaan uskaltautui kahdeksan tietotekniikka-alan projektipäällikön tutkintoa haluavaa. Toinen, 17 hengen ryhmä koottiin yhdestä suuresta ohjelmistotalosta elokuussa ja kolmannen osanottajat ovat juuri tämän lehden ilmestymisen aikoihin avausseminaarissaan.

Jos haluaa tehdä asioita entistä paremmin, on yleensä opeteltava jotakin uutta. Vähintäänkin asioita on opittava tekemään uudella tavalla. Näitä uusia asioita on lisäksi harjoiteltava niin ahkerasti, että niiden soveltaminen sujuu vaivattomasti päivittäisessä työssä. Tämä kaikki pitää paikkansa myös tietotekniikassa yleisesti, sekä projektityössä erityisesti.

Ammattilaiseksi ei tulla koulun penkillä, mutta ei myöskään pelkän työn kautta. Kantapään kauttakkin toki oppii, mutta niin tuskallisen hitaasti ettei millään voi ehtiä ammattilaiseksi aktiiviuransa aikana. Ei tennistäkään opita ensimmäisellä tenniskurssilla, vaan vasta tuhansien ja tuhansien toistojen kautta. Peruskurssin jälkeen tiedetään toki, kummasta päästä mailaa pidetään kiinni ja kummalta puolelta kehoa rystylyönti lyödään. Ei kuitenkaan juuri muuta. Ammattilaisten ATP-listan 1000 parhaan joukossa ei toisaalta ole koskaan ollut pelaajaa, joka ei olisi koskaan osallistunut kursseille ja valmennukseen. Kilpailun kiristyttyä itseoppineiden aika on auttamattomasti takana.

Software Project College – mikä se on?

Paitsi rekisteröity tavaramerkki, jolla on oma logo, Software Project College on muitakin.

Mahdollisimman lyhyesti, mutta täsmällisesti ilmaistuna SPC on *tietotekniikan ammattilaisille tarkoitettu henkilökohtainen kehittämisohjelma, jonka tarkoituksena on antaa opiskelijoilleen tyypillisissä suomalaisissa tietotekniikkahankkeissa tarvittava projektipäällikön ammattitaito*. Englanninkielisestä nimestään huolimatta SPC on pääasiassa suomalainen ja suomenkielinen. Yhä useamman suomalaisenkin ohjelmistotalon viralliseksi dokumentointikieleksi on tullut joku muu kuin suomi, ja jotenkin Software Project College vain kuulostaa niin paljon paremmalta kuin esimerkiksi ”Ohjelmistoprojektioipisto”, että siihen oli pakko päätyä. Toki taustalla vaikuttaa myös ohjelman yhteensovittaminen kansainvälisten projektijohdon sertifiointijärjestelmien kanssa. Jos SPC-opiskelija itse haluaa, hänellä on mahdollisuus sisällyttää henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa useampia kansainvälisiäkin osuuksia, mutta peruslinja on rakennettu kotimaiseksi. Projektinjohtamiskulttuuri on tosin englanninkielisessä maailmassa niin paljon edellä meitä, että osa koulutusmateriaaleista tulee suoraan sieltä ja sen tähden myös keskeinen terminologia on omaksuttava kahdella kielellä.

Software Project Collegen ensisijaisena tavoitteena on kunkin osallistujan omien projektinjohtamistaitojen suunnitelmallinen kehittäminen. Jotta kehittyminen voidaan todeta ja opiskelut suunnata tarkoituksenmukaisille osa-alueille, tehdään ohjelman aluksi kunkin taitojen kartoittaminen, ja loppuvaiheessa yhdessä työyhteisön kanssa saavutettujen tulosten mittaaminen. Jokaiselle opiskelijalle nimetään ohjelman ajaksi henkilökohtainen töiden ohjaaja, tutor, jonka avustamana hän suunnittelee itse oman ohjelmansa sisällön ja aikataulun. Täysin pakollisia osuuksia ohjelmassa ovat ainoastaan aloitusseminaari ja lopputyö, mutta kurssivalikoimasta on otettava kaikkiin tärkeimpiin osa-alueisiin kuuluvia osuuksia tietty minimimäärä. Hyvää projektipäällikköä ei voi tulla sellaisesta, joka hallitsee laajan työvälinejoukon täydellisesti, mutta ei ole koskaan kuullutkaan ihmisten johtamisesta. Sama pätee tietysti toisinkin päin, ainakin ohjelmistoprojekteissa.

”Tyypillinen SPC-opiskelija” suunnittelee ohjelmansa siten, että hän käyttää uusien asioiden opiskeluun pari päivää kuukaudessa töiden välissä. Loppu-työvaihe tosin vaatii hieman kiinteämpää keskittymistä, vaikka ei olekaan laajuudeltaan paria työviikkoa suurempi. Opintojen kokonaisuus vaihtelee kunkin henkilökohtaisen työ- ja elämäntilanteen perusteella. Kaikkein tiukinta tahtia pitävät ovat puristaneet suunnitelmansa 14 kuukauteen, tyypillisen tapauksen ollessa 2,5 vuotta ja väljimmillään noin 3 vuotta. Vaikka erilaisia kehittämisohjelmia ei voikaan suoraan vertailla, 8 opintoviikon laajuinen SPC on suhteellisen kevyt tutkinto verrattuna korkeakoulujen ja täydennyskoulutuskeskusten johtamiskoulutus- ja MBA-ohjelmiin. Rima on pidetty tarkoituksella kohtuullisessa korkeudessa, jonka vuoksi SPC onkin juuri monelle kiireiselle tietotekniikka-ammattilaiselle soveltuva. Suoritukset, ja etenkin opitut taidot ja tiedot ovat myös hyödynnettävissä toisiinsa vielä

”korkeampiin” oppiarvoihin pyrittäessä.

Win-win-tilanne yrityksen ja sen työntekijän kannalta

Moni esimies saattaa raastaa hiuksiaan alaisten puhuessa kouluttautumistarpeistaan. Siitähän seuraa vain kustannuksia ja kaiken kukkuraksi poissaoloa varsinaisen työn ääreltä. Onneksi kaikki eivät ajattele näin. Hiukankin pittemällä tähtäyksellä tarkasteltuna yritys, joka koulutuksen kustantaa, saa sijoituksensa takaisin tehokkaammin läpivietyjen projektien muodossa. Toinen säännöllistä jatkokoulutusta puoltava seikka on se, että henkilöstö sitoutuu jopa paremmin saadessaan hyvää huolenpitoa kuin optio-ohjelmien avulla. ”Kaksi kurssia vuodessa jokaiselle” -periaate on aika yleisesti käytetty, mutta ei takaa kovinkaan hyviä tuloksia, jos kurssien valinnassa pääasiallisena kriteerinä on esimerkiksi pitopaikka. Yksittäisiin kursseihin ja seminaareihin verrattuna SPC:n suunnitelmallinen lähestymistapa takaa minimaalisen päällekkäisyyden siihen sisältyvissä eri opetustilaisuuksissa, jonka vuoksi se tulee saavutettuun hyötyyn nähden edullisemmaksi. Johdonmukainen eteneminen ja opintojen ohjaus auttavat myös opittujen asioiden saamista käyttöön omassa työympäristössä. Normaalistihan yksittäisestä koulutustilaisuudesta ei jää loppujen lopuksi muuta kuin yksi uusi mappi kirjahyllyyn.

Suurilla yrityksillä on tietenkin mahdollisuus järjestää sisäisesti vastaavan tyyppisiä laajoja yrityskohtaisia kehittämisohjelmia, jota ne ovat jonkin verran käyttäneetkin hyväkseen. Pienille ohjelmistotaloille tämä ei onnistu, joten niiden kannalta SPC on erinomainen henkilöstön pitkäjänteisen kehittämisen väline. Yleisissä ohjelmissa on yrityskohtaiseen kurssitukseen verrattuna etuna osanottajien kokonaisnäkemysten laajentuminen, sillä päivittäisessä työssä ei useinkaan pääse vaihtamaan ajatuksia muuta kuin lähimpien työtoverien kanssa. Matkustelu niin sanotusti avartaa ajattelumaailmaa ja saattaa hyvinkin koitua myös työnantajan onneksi. Opiskelijan saamaa henkistä tyydytystä ei sitäkään pidä yhtään väheksyä. Projektipäälliköiden itsetunnolle ja

luonnollisesti myös markkina-arvolle kouluttautuminen tekee uskomattoman hyvää. Koulutuksesta taloudellisen vastuun kantaneen yrityksen ei kuitenkaan tarvitse olla kohonneesta markkina-arvosta huolissaan. Suomalainen luonne on kaiken kaikkiaan hyvin lojaali, eikä kovin moni kehtaa vaihtaa työpaikkaa heti toisen kustantamaa koulutusta ja kokemusta saatuaan. Päinvastoin, he ovat tyytyväisiä saadessaan entistä mittavampia haasteita vastuulleen. Yrityksellä on siten edellytykset saada entistä vaativampia hankkeita toteuttavakseen ja myös mahdollisuus viedä ne menestyksellä läpi. Jotenkin pienessä suomalaisessa atk-maailmassa myös viidakkorummut viestivät tietoa hyvästä työnantajasta. Maineensa kasvaessa uudet lahjakkuudet rupeavat suorastaan pyrkimään yrityksen palvelukseen.

Ohjelmistotaloille ja työnantaja-yrityksille on saatavissa suuri hyöty myös ohjelmaan sisältyvien lopputöiden kautta. Ne pyritään löytämään opiskelijan todellisesta projektityöympäristöstä, jota hän arvioi ja mahdollisesti kehittää osaavan ohjaajan auttamana. Moni sellainen projektinhallintaprosessien kehittämisen kannalta tarpeellinen asia tulee laitetuksi kuntoon, joihin ei muuten tule tartutuksi. Parantuneiden prosessien myötä yrityksen projektitoimitukset muuttuvat entistä helpommin hallittaviksi ja sitä kautta luotettavammiksi.

Tyypillinen SPC-opiskelija

Kiinnostus itsensä kehittämiseen ei katso ikää, ihonväriä tai sukupuolta. Ei myöskään peruskoulutuksen tasoa. Jo ensimmäisten käynnistyneiden ohjelmien perusteella voidaan näin todeta. Aloitaneiden joukko edustaa suomalaisia atk-ammattilaisten koko kirjoa. Kun tilastollinen otos on joka tapauksessa vielä melko pieni, täytyy jakaumiin luonnollisesti suhtautua hieman varauksellisesti.

- Miehiä 60 %, naisia 40 %
- Ikä alle 35 vuotta 24 %, 35 – 40 vuotta 52 %, yli 40 vuotta 24 %
- Akateeminen loppututkinto 24 %, muu perustutkinto 64 %, muut 12 %

- Taustayritys suomalaisittain pieni 16 %, keski-suuri 12 %, suuri 62 %
- Pääkaupunkiseudulta 68 %, muu Suomi 32 %

Tyypillinen SPC-opiskelija olisi yllämainittujen ominaisuuksien perusteella pääkaupunkiseudulla suuressa atk-alan yrityksessä työskentelevä, 37-vuotias miespuolinen datanomi tai atk-merkonomi. Yhtään juuri nämä ominaisuudet täyttävää oikeata henkilöä ei kuitenkaan joukkoon ole osunut, ja voi olla että ei osukaan. Eihän kukaan meistä oikeasti ole keskivertokansalainen. Puoliksi sitä ja puoliksi tätä.

Miten SPC-ohjelma kehittyi

Organisatorisesti tarkasteltuna Software Project Collegen perusratkaisuna ei alun alkaen ole mikään suuri yksittäinen kouluttajayhtiö, vaan aito erikoisosaajien verkosto. Se on koottu lähtien liikkeelle kahdesta eri lähtökohdasta. Ensin ohjelman monipuolisuus määriteltiin suomalaisten yritysten ja niissä työskentelevien ammattilaisten nykyisestä osaamistasosta ja kehittämistarpeista. Toiseksi sen toteuttaminen mahdollisimman vähillä päällekkäisyyksillä ja nopealla liikkeellelähdöllä varmistettiin vertailemalla markkinoilla jo toimivia projektityökouluttajia. Näin päädyttiin kolmeen eri osapuoleen, joilla kullakin on suhteellisen kapeat, mutta vahvat omat osaamisalueensa. Yhteensä ne edustavat ohjelmistoprojektien johtamisessa tarvittavia taitoja monipuolisemmin kuin yksikään muu toimija Suomessa. Verkostorakenne takaa toisaalta yrittäjyyden säilymisen SPC:n toiminnassa kantavana voimana. Oppimisen ja kehittämisen esteitä ei tällaiseen organisaatioon pesiädyt yhtä helposti kuin suurempiin yksiköihin.

Kun jotakin prosessia – tässä tapa-

uksessa projektien hallintaa – halutaan kehittää, täytyy kolmeen eri asiaan saada parannusta: johtamiseen (organisointiin), menetelmiin ja niitä tukeviin työvälineisiin. Ensimmäisestä osa-alueesta SPC-verkostossa vastaa lähinnä Suomen Projekti-Instituutti Oy, ohjelmistoprojektien hallinnan menetelmistä suurimman vastuun kantaa STTF Oy ja työvälineistä sekä niiden käytön kouluttamisesta Software Engineering Center SEC Oy. Joitakin päällekkäisyyksiä järjestäjien aikaisemmasta kurssivalikoimasta on jo korjattu, koostamalla muun muassa Projekti-Instituutin ja STTF:n yhteinen Ohjelmistoprojektien riskienhallinnan kurssi. Li-

sää tietoa verkostosta ja SPC:stä saa luonnollisesti helpoimmin verkosta, osoitteesta www.spcollege.com, jossa ohjelman sisällöstä ja järjestäjistä kerrotaan kaikki tarpeellinen, viimeisimmän tietämyksen mukaisena.

Verkostoilla on yleensä tapana kasvaa, eikä Software Project College ole tässä suhteessa poikkeus. Nykyinen ohjelma ei varmastikaan kata kaikkia projektinhallinnan erityisalueita, mutta kaikki tämän päivän tärkeimmät kehittämiskohteet kuitenkin. Organisoijat ovat kokemuksensa nojalla hyvin tietoisia siitä, että painopisteet muuttuvat ajan saatossa, ja ovat tähän myös

valmistautuneet. Jo ensimmäisten kuu-kausien aikana rinkiin on tullut mukaan muutama uusi kouluttaja, eikä kehitykselle jatkossakaan ole mitään esteitä. Jopa valmiita ulkopuolisia kursseja sekä kokonaan uusia kouluttajayhteisöjä on mahdollista ottaa toimintaan mukaan. *Opiskelijoiden ja heidän taustayritystensä tarpeet ovat kaikissa tapauksissa tärkeimmät kehittämistä ohjaavat lähtökohdat.*

*Pekka Forselius,
Software Technology Transfer Finland
Oy*